I

*(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)*

# REKOMMENDATIONER

# RÅDET

## RÅDETS REKOMMENDATION

**av den 10 mars 2014**

**om kvalitetskriterier för praktikprogram**

(2014/C 88/01)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR UTFÄRDAT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 292 jämförd med artiklarna 153 och 166,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) Ungdomar har drabbats särskilt hårt under krisen. I flera medlemsstater har ungdomsarbetslösheten under de senaste åren varit högre än någonsin och det finns inga tecken på att den skulle minska på kort sikt. För att unga ska komma in på arbetsmarknaden är det därför avgörande att man främjar deras anställbarhet och produktivitet.

(2) En smidig övergång från utbildning till anställning är helt avgörande för att unga ska få bättre möjligheter på arbetsmarknaden. Unga människors utbildning och deras övergång till arbete måste förbättras för att det överordnade målet i Europa 2020-strategin ska uppnås, dvs. att sträva efter att uppnå en sysselsättningsgrad på 75 % för kvinnor och män i åldersgruppen 20–64 senast 2020. I riktlinje 8 för medlemsstaternas sysselsättningspolitik uppmanas medlemsstaterna att införa system för att hjälpa ungdomar, särskilt ungdomar som är arbetslösa och inte deltar i utbildning, att hitta ett första arbete, skaffa sig arbetslivserfarenhet eller en vidareutbildning, inbegripet lärlingsutbildning, och det framhålls också att de bör ingripa snabbt när ungdomar blir arbetslösa ([1]).

(3) Under de senaste tjugo åren har praktik blivit ett viktigt sätt att komma in på arbetsmarknaden.

(4) De samhällsekonomiska kostnaderna ökar om praktikprogram, särskilt upprepade sådana, ersätter reguljära anställningar, särskilt lägre befattningar som vanligtvis erbjuds praktikanter. Praktik av låg kvalitet, särskilt sådan praktik som erbjuder få möjligheter till lärande, ger varken betydande produktivitetsvinster eller positiva signaler. Även obetald praktik kan medföra samhällsekonomiska kostnader, eftersom de kan begränsa karriärmöjligheterna för mindre gynnade ungdomar.

(5) Det finns belägg för att det finns ett samband mellan kvaliteten på praktik och sysselsättningen. Praktikens betydelse när det gäller att underlätta övergången till arbete beror på hur bra möjligheterna till lärande och arbetsvillkoren är. Kvalitativ praktik ger direkta produktivitetsvinster, underlättar anpassningen av arbetskraftsutbudet till efterfrågan på arbetsmarknaden och främjar rörlighet, särskilt genom att minska kostnaderna både för företag som rekryterar anställda och för praktikanter som söker arbete.

(6) I rådets rekommendation om att inrätta en ungdomsgaranti ([2]) uppmanas medlemsstaterna att säkerställa att alla unga under 25 år får ett högkvalitativt erbjudande om sysselsättning, vidareutbildning, lärlingsutbildning eller praktik inom fyra månader efter det att de blivit arbetslösa eller avslutat sin formella utbildning.

(7) Olika undersökningar har visat att kvalitetsproblemen gäller en betydande del av praktikprogrammen, särskilt de där ingen utbildningsinstitution är direkt ansvarig för praktikantens möjligheter till lärande och arbetsvillkor.

([1]) Rådets beslut 2010/707/EU om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik, av den 21 oktober 2010; (EUT L 308, 24.11.2010, s. 46).

([2]) EUT C 120, 26.4.2013, s. 1.

(8) Det finns belägg för att ett betydande antal praktikanter uteslutande får utföra enkla uppgifter. En bra praktik måste också ge solida och meningsfulla kunskaper. Detta innebär bl.a. att man fastställer vilka specifika färdigheter som ska förvärvas under praktiken, att praktikanten får handledning och stöd från en erfaren kollega samt att någon övervakar hans eller hennes arbete.

(9) Problem har även konstaterats i fråga om arbetsvillkoren, t.ex. långa arbetsdagar, bristande socialförsäkringsskydd, hälso- och säkerhetsrisker eller arbetsmiljörisker, låg eller ingen lön eller annan ersättning, oklarhet om tillämpliga regelverk och utdragen praktik.

(10) Praktikprogram regleras inte alls i vissa medlemsstater och sektorer och där det finns regelverk skiljer de sig mycket åt och är kraven på kvalitet eller tillämpningssätten olika. Där det saknas ett regelverk eller regleringsinstrument eller det råder bristande öppenhet och insyn vad gäller arbetsvillkoren under praktiken och i vad praktikanten har möjlighet att lära sig under praktiken kan organisationer som erbjuder praktik utnyttja praktikanter som billig eller till och med oavlönad arbetskraft.

(11) Med kvalitetskriterier för praktikprogram kommer man att bidra till att såväl arbetsvillkoren som möjligheterna till lärande under praktikprogrammen förbättras. Kärnan i kvalitetskriterierna för praktikprogram är ett skriftligt praktikavtal där målen för lärandet, skäliga arbetsvillkor, rättigheter och skyldigheter och en rimlig längd på praktiken fastställs.

(12) Brist på information är en av orsakerna till att praktikprogram inte uppfyller kraven och är ett mycket vanligare problem vid praktik än vid reguljära anställningar. Större krav på öppenhet i meddelanden eller annonser om praktikprogram skulle bidra till att förbättra arbetsvillkoren och främja gränsöverskridande rörlighet.

(13) Arbetsmarknadens parter har en avgörande roll vid utformningen, genomförandet och övervakningen av utbildningsåtgärder och utbildningsprogram. Samarbete mellan arbetsmarknadens parter, tillhandahållare av livslånga yrkesvägledningstjänster och relevanta myndigheter skulle kunna syfta till att ge praktikanter specifik information om karriärmöjligheter och kompetensbehov på arbetsmarknaden samt om praktikanters rättigheter och skyldigheter. Dessutom kan arbetsmarknadens parter bidra till att underlätta genomförandet av kvalitetskriterierna för praktikprogram, framför allt genom att utarbeta och tillhandahålla enkla och kortfattade förlagor till praktikavtal, som särskilt mikroföretag kan använda och som skräddarsytts för dem. Arbetsmarknadens parter på europeisk nivå noterade i sin ram för åtgärder mot ungdomsarbetslöshet i juli 2013 att kommissionen hade för avsikt att lägga fram ett förslag till rådets rekommendation inom detta område och meddelade att de stödde medlemsstaternas åtgärder för att förbättra kvaliteten på praktikprogram.

(14) En av utmaningarna är att få fler praktikanter att göra praktik i andra medlemsstater och därmed bidra till att skapa en i verklig mening europeisk arbetsmarknad. Att regelverken för närvarande skiljer sig åt hindrar dock utvecklingen av den gränsöverskridande rörligheten bland praktikanter. I vissa fall har det också visat sig att administrativa och rättsliga hinder för gränsöverskridande rörlighet bland praktikanter berör flera av de mottagande medlemsstaterna. I detta sammanhang är det viktigt med information om rätten till gränsöverskridande rörlighet för praktikanter, särskilt de rättigheter som anges i direktiv 2004/38/EG ([1]). Kvalitetskriterierna för praktikprogram tillhandahåller principer och riktlinjer som är tänkta att användas som utgångspunkt och kommer därmed också att underlätta möjligheterna att delta i praktik i andra länder.

(15) Utvecklingen av kvalitetskriterier för praktikprogram kommer att leda till större öppenhet och insyn. Det skulle även kunna stödja en utvidgning av Eures till att även omfatta praktikprogram och på så sätt underlätta rörligheten.

(16) Medlemsstaterna kan få ekonomiskt stöd från unionens fonder för program för att främja praktik och erbjuda praktikplatser. Sysselsättningsinitiativet för ungdomar kommer dessutom att stödja praktik inom ramen för ungdomsgarantin. Åtgärderna riktar sig främst till ungdomar från de regioner i unionen som drabbats hårdast av ungdomsarbetslöshet och kommer att samfinansieras av Europeiska socialfonden (nedan kallad *ESF*) under perioden 2014–2020. ESF och sysselsättningsinitiativet för ungdomar kan användas för att öka antalet praktikprogram och förbättra deras kvalitet i medlemsstaterna. Det kan t.ex. vara möjligt att få en del av kostnaderna för praktiken betalda, även en del av bidraget förutsatt att vissa villkor uppfylls. Dessutom kan kostnaderna för andra former av utbildning som praktikanter kan delta i utanför praktikprogrammet, t.ex. språkkurser, också stödjas genom ESF och sysselsättningsinitiativet.

(17) Kommissionen har inom ramen för ESF:s tekniska stöd inrättat ett särskilt program för att hjälpa medlemsstaterna att inrätta praktikprogram med ESF-stöd. Syftet med stödprogrammet är att ge nationella och regionala myndigheter strategiska, operativa och policyrelaterade råd när de övervägar att inrätta nya praktikprogram eller att modernisera befintliga praktikprogram.

(18) Rådet angav i sin resolution om den strukturerade dialogen om ungdomssysselsättning från maj 2011 att en kvalitetsram för praktikplatser var önskvärd för att kunna garantera att erfarenheter av sådant slag har ett utbildningsmässigt värde.

(19) I rådets slutsatser av den 17 juni 2011 om främjande av sysselsättning för ungdomar i syfte att uppnå målen för

([1]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77).

Europa 2020-strategin uppmanades medlemsstaterna att „ge vägledning om villkoren för praktik med hög kvalitet [genom] en kvalitetsram för praktik”.

(20) I Europaparlamentets resolution *Att skapa förutsättningar för en återhämtning med ökad sysselsättning* uppmanades kommissionen att så snart som möjligt lägga fram ett förslag till rådets rekommendation om kvalitetskriterier för praktikprogram och att fastställa minimistandarder för att stödja tillhandahållande och utnyttjande av praktikplatser av hög kvalitet.

(21) Europeiska rådet uppmanade vid sitt möte den 28–29 juni 2012 kommissionen att undersöka möjligheten att utvidga Euresportalen till att omfatta praktikprogram.

(22) I slutsatserna från Europeiska rådets möte den 13–14 december 2012 uppmanades kommissionen att snabbt utarbeta kvalitetskriterierna för praktikprogram.

(23) I samband med det sysselsättningspaket för ungdomar som lades fram den 6–7 december 2012 inledde kommissionen ett samråd med arbetsmarknadens parter om kvalitetskriterier för praktikprogram. Arbetsmarknadens parter på EU-nivå meddelade kommissionen att de inte hade för avsikt att inleda förhandlingar för att nå ett självständigt avtal i enlighet med artikel 154 i EUF-fördraget.

(24) Vid Europeiska rådets möte den 27–28 juni 2013 bekräftades det att kvalitetskriterier för praktikprogram bör införas i början av 2014.

(25) Kvalitetskriterierna är en viktig utgångspunkt när man ska avgöra om ett erbjudande om praktik är högkvalitativt i enlighet med rådets rekommendation om att inrätta en ungdomsgaranti.

(26) I den årliga tillväxtöversikten för 2014 konstateras att det är mycket viktigt att underlätta övergången från skola till arbete, bland annat genom att öka tillgången till praktik- och lärlingsplatser av god kvalitet.

(27) I denna rekommendation avses med praktik eller praktikprogram en begränsad period av betald eller obetald arbetspraktik som innehåller ett utbildnings- och lärandemoment och som ska ge praktikanter möjlighet att skaffa sig praktisk erfarenhet och yrkeserfarenhet i syfte att öka deras anställbarhet och underlätta övergången till reguljära anställningar.

(28) Denna rekommendation omfattar inte arbetspraktik som ingår i en kursplan som avser en formell utbildning eller yrkesutbildning. Praktikprogram vars innehåll regleras i nationell lagstiftning och som är obligatoriska att fullgöra för att man ska kunna arbeta inom ett visst yrkesområde (t.ex. medicin eller arkitektur) omfattas inte av denna rekommendation.

(29) Med tanke på denna rekommendations karaktär och syfte bör den inte tolkas som att den hindrar medlemsstaterna från att behålla eller införa mer gynnsamma villkor för praktikanter än vad som anges i rekommendationen.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS MEDLEMSSTATERNA ATT GÖRA FÖLJANDE:

1. Förbättra praktikprogrammens kvalitet, särskilt när det gäller utbildning och lärande samt arbetsvillkoren, i syfte att underlätta övergången från utbildning, arbetslöshet eller inaktivitet till arbete genom att omsätta följande principer i praktiken som kvalitetskriterier för praktikprogram:

*Ingående av ett skriftligt praktikavtal*

2. Kräva att praktikprogrammet bygger på ett skriftligt avtal som ingås vid praktikens början mellan praktikanten och den organisation som erbjuder praktiken.

3. Kräva att det fastställs i praktikavtalet vad praktikanten förväntas lära sig under praktiken, vilka arbetsvillkor som gäller, huruvida praktikanten får bidrag eller ersättning av den organisation som erbjuder praktiken, vilka rättigheter och skyldigheter avtalsparterna har enligt gällande EU-lagstiftning och nationell lagstiftning samt praktikens varaktighet i enlighet med rekommendationerna 4–12.

*Mål för lärande och utbildning*

4. Främja bästa praxis vad gäller mål för lärande och utbildning i syfte att hjälpa praktikanten att skaffa sig praktisk erfarenhet och relevanta färdigheter och se till att de uppgifter som praktikanten ska utföra bidrar till att dessa mål uppnås.

5. Uppmuntra de organisationer som erbjuder praktik att utse en praktikanthandledare som vägleder praktikanten under utförandet av de tilldelade uppgifterna och övervakar och bedömer hans eller hennes framsteg.

*Arbetsvillkor som gäller för praktikanter*

6. Se till att praktikanternas rättigheter och arbetsvillkor enligt gällande EU-lagstiftning och nationell lagstiftning respekteras, bland annat när det gäller högsta tillåtna veckoarbetstid och minsta dygns- och veckovila samt i tillämpliga fall semesterrättigheter.

7. Uppmana de organisationer som erbjuder praktik att klargöra huruvida de erbjuder skydd i form av sjuk- och olycksfallsförsäkring samt vid sjukfrånvaro.

8. Kräva att praktikavtalet tydligt anger huruvida bidrag eller ersättning kommer att betalas ut och, om så är fallet, omfattningen av detta bidrag eller denna ersättning.

*Rättigheter och skyldigheter*

9. Uppmana de berörda parterna att säkerställa att rättigheterna och skyldigheterna för praktikanten respektive den organisation som erbjuder praktiken fastställs i praktikavtalet och att det i tillämpliga fall hänvisas till de regler om sekretess och immateriella rättigheter som tillämpas i den organisation som erbjuder praktiken.

*Rimlig varaktighet*

10. Se till att praktiken har en rimlig varaktighet, i princip högst sex månader, utom i fall där det är motiverat med en längre praktik, med hänsyn tagen till nationell praxis.

11. Klargöra under vilka omständigheter och på vilka villkor ett praktikprogram kan förlängas eller förnyas efter det att det inledande praktikavtalet har löpt ut.

12. Uppmuntra bruket att i praktikavtalet ange att antingen praktikanten eller den organisation som erbjuder praktiken kan säga upp avtalet skriftligen med så långt varsel som är lämpligt med tanke på praktikperiodens längd och nationell praxis.

*Erkännande av praktik*

13. Främja erkännande och validering av de kunskaper och färdigheter samt den kompetens som förvärvats under praktiken och uppmuntra de organisationer som erbjuder praktik att intyga detta genom ett intyg som grundar sig på en bedömning av arbetsinsatsen.

*Krav på öppenhet och insyn*

14. Uppmuntra organisationer som erbjuder praktik att i sina meddelanden och annonser om lediga praktikplatser informera om villkoren för praktiken, i synnerhet huruvida bidrag eller ersättning samt sjuk- och olycksfallsförsäkringsskydd erbjuds, samt uppmuntra organisationer som erbjuder praktik att informera om sin rekryteringspolicy, t.ex. andelen praktikanter som rekryterats de senaste åren.

15. Uppmana arbetsförmedlingarna och andra tillhandahållare av yrkesvägledning att tillämpa öppenhet och insyn om de tillhandahåller information om praktikprogram.

*Praktikprogram i andra länder*

16. Underlätta praktikanters möjlighet till rörlighet inom Europeiska unionen, bland annat genom att förtydliga det nationella regelverket för praktikprogram och fastställa tydliga regler om mottagning av praktikanter från samt utsändning av praktikanter till andra medlemsstater och genom att minska de administrativa formaliteterna.

17. Se över möjligheten att dra nytta av det utvidgade Euresnätverket och att utbyta information om avlönade praktikprogram genom Euresportalen.

*Användning av de europeiska struktur- och investeringsfonderna*

18. Utnyttja de europeiska struktur- och investeringsfonderna, dvs. Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden, under programperioden 2014–2020 samt i tillämpliga fall sysselsättningsinitiativet för ungdomar för att öka antalet praktikprogram och kvaliteten på dem, bland annat genom effektiva partnerskap med alla relevanta berörda parter.

*Tillämpning av kvalitetskriterierna för praktikprogram*

19. Vidta lämpliga åtgärder för att tillämpa kvalitetskriterierna för praktikprogram så snart som möjligt.

20. Informera kommissionen före utgången av 2015 om vilka åtgärder som har vidtagits i enlighet med denna rekommendation.

21. Främja ett aktivt deltagande av arbetsmarknadens parter i tillämpningen av kvalitetskriterierna för praktikprogram.

22. Uppmuntra arbetsförmedlingar, utbildningsinstitutioner och organisationer som erbjuder praktik att aktivt bidra till tillämpningen av kvalitetskriterierna för praktikprogram.

HÄRIGENOM NOTERAS ATT KOMMISSIONEN HAR FÖR AVSIKT ATT GÖRA FÖLJANDE:

23. Främja ett nära samarbete med medlemsstaterna, arbetsmarknadens parter och andra berörda parter så att denna rekommendation kan tillämpas snabbt.

24. I samarbete med medlemsstaterna, i synnerhet genom sysselsättningskommittén, övervaka framstegen med tillämpningen av kvalitetskriterierna för praktikprogram i denna rekommendation och analysera effekten av de åtgärder som vidtagits.

25. Rapportera om framstegen med att tillämpa denna rekommendation på grundval av information som medlemsstaterna tillhandahåller.

26. Samarbeta med medlemsstaterna, arbetsmarknadens parter, arbetsförmedlingar, intresseorganisationer för ungdomar och praktikanter och andra berörda parter i syfte att främja denna rekommendation.

27. Uppmuntra och stödja medlemsstaterna, bl.a. genom att främja utbyte av bästa praxis, när det gäller att utnyttja Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden eller andra europeiska fonder under programperioden 2014–2020 i syfte att skapa fler och bättre praktikprogram.

28. Tillsammans med medlemsstaterna undersöka möjligheten att inkludera avlönade praktikprogram i Eures och skapa en särskild webbplats med information om de nationella regelverken för praktikprogram.

Utfärdad i Bryssel den 10 mars 2014.

*På rådets vägnar*

I. VROUTSIS

*Ordförande*